

{ אז נדברו }

פרשת לך לך תשפ"א | גליון מספר 486 | לסדר: "ושמתי את זרעך כעפר הארץ"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והערות:

a8447168@gmail.com

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

נקודה למחשבה... למה כבר חצי שנה הכל סגור סגור...??

שבט שעברה קראנו על פרשת נח... ניסיתי לדמיין לעיני רוחי איך היתה נראית התיבה ששטה לה על פני המים... אז דבר ראשון: התיבה היתה שחורה משחור!!! בקיצור: תיבה חרדית... שחור בוהק... תאר לעצמך אתה רואה איזה קופסא מפויחת שטה על המים... לא מרשימה בעליל... אבל הנתונים היבשים אומרים שכל העולם כולו נמצא כעת בתוך הקופסא השחורה הזו!!! לא רבע עולם... לא חצי עולם... אלא כל היקום ככולו מרוכז כעת בתוך הקופסא השחורה הזו!!! בין תרצה ובין לא תרצה... בין אם זה מרשים ובין אם לא... זו המציאות... עכשיו: במקביל!!! אני אראה לך את הפמליא של פוטין שועטת בכניסה לירושלים... עם ארבעים רכבי שרד יקרים ביותר שצופרים בכביש ריק... תגיד לי בכנות: ממה אתה יותר תתרשם????

הראיתי לך מצד אחד את התיבה של נח... אתה רואה כעת בעיניים שלך את הקופסא השחורה שכל העולם כולו נמצא כעת בתוכה... ובמקביל!!! אני מראה לך את הפמליא של פוטין... תגיד לי בכנות: מה יותר מרשים אותך?? לא נעים להגיד בקול... אבל למרבה האבסורד אני מוכרח להיות כנה ולומר: שפוטין!!! לראות את הפמליא של פוטין זה יותר מרשים אותי מלראות את תיבת נח!!! מה שנכון נכון... סו"ס הפמליא של פוטין זה רכבי שרד... זה צ'אקאלאקא... זה פמליא מלכותית... אבל תיבת נח?? מה מרשים בתיבה הזו?? אתה רואה איזה קופסא שחורה... שיש בתוכה פחות ממנין "מלחים"... שאף אחד לא מלווה אותם לא פמליא ולא מלכותית... אז תסלח לי... פוטין הרבה יותר מרשים... אבל הההלו... אתה מדבר כמו תינוק בן יום!!! פוטין פוטין... עם כל הכבוד... כמה רכבי שרד... אבל אתה יודע מה המשמעות של תיבת נח?? כשתיבת נח חולפת לידך... המשמעות היא שכל היקום כולו על כל יושביו חולף לידך בקופסא אחת... אתה יודע איזה מעמד נורא הוד ומעתיק נשימה לראות את ככככל היקום כולו שט ברגעים אלו על פני המים...?? נכון!!! אני מבין!!! בשכל אני מבין אותך מצוין!!! אבל תכל'ס... בשורה התחתונה... תיבת נח שחורה... פרמיטיבית... מעט אנשים... אין שם שום דבר מעניין... וממילא אם רק תתן לי לראות את אברהם פריד עם אלפיים איש שמוחאים לו כפיים... אני אשאיר את תיבת נח... שישאר שם עם שלושת ילדיו... ואני אלק למחאות כפיים בהופעה הכ"כ עוצמתית ומרשימה....

הבנת לאן אני חותר??? ההתרשמות הרגשית שלנו מנותקת לגמרי מהשכל!!! ואין לך מושג עד כמה!!! תביא לי איזה משגיח קטן מלווה בארבע משטרות ושמונה אופנועים... אלף אנשים... וחמשת אלפים ילדים עם דגלים... ובמקביל תביא לי את מרן ר' חיים קנייבסקי שליט"א בתוך סוברו חבוטה מלאה בכל הספרים שהוא חיבר... מה אתה חושב?? למי אני אלך??

נדמה לך שלמרן ר' חיים קנייבסקי שליט"א?? תשכח מזה!!! אני אלק לצ'אקאלקות... אז במקרה!! ברוך ה'... ממש "במקרה" את כל הקצ'אקראי הזה עושים סביב מרן ר' חיים קנייבסקי... אבל שלא תחשוב לרגע שניטית ההתרשמות וההתרגשות שלנו היא מהגדלות שלו בתורה... אנחנו בסה"כ מתרשמים מהתכונה... מהדחיפות... מהרכבים... מהבלגן... **זה מה שבעיקר תופס אותנו...** אני יודע שקשה לשמוע את זה... קשה לבלוע את הגלולה המרה הזו!!! אבל זו המציאות של דורנו החיצוני והשטחני!!! תנסה לקלף... תנסה לגרד את כל המסביב... ולהשאיר את גדול הדור עם הספרים הכ"כ חשובים שלו בלי כל הפיצ'פקס מסביב... ואתה עלול פתאום לגלות שהאוטו של ההכנסת ספר תורה עם האורות המהבהבים האלו כבר יותר מרשים אותך ומדבר אליך...

אז אם שאלת מה הקב"ה רוצה בכל הסגרים והבידודים האלו???

אז הנה!!! הקב"ה בסה"כ רוצה טיפ טיפה יותר פנימיות!!! בחצי שנה האחרונה הקב"ה כיבה את כל הפרוז'קטורים... הזיז לצד את כל הצ'אקאלקות... את כל ההמוניות ואת כל החיצוניות... **די!!! די לשקר הזה!!! די לאחזית עיניים הזו!!!** ה' רוצה פנימיות!!! ה' רוצה שנסתכל פנימה!! שאת מה שצריך להעריך... נעריך בגלל הערך האמיתי שלו!!! לא בגלל כל מיני סממנים חיצוניים ושטחיים שעושים סביבו... הגיע הזמן שנעריך את מה שצריך להעריך לא כי זה כעת הטרנד... וזה מה שהולך היום וזה מה שכככולם עושים... אלא נחדור ישר לערך הפנימי!!!

הגיע הזמן שנתחיל להעריך את המקום שלנו כבני תורה מתוך הקופסא השחורה שבה!!!

כן... לפני שנה למדנו פתאום להעריך את התורה שאנחנו לומדים... למה?? כי היו מלא מלא אנשים שהגיעו ליד אליהו... והייתה תזמורת נורא נורא גדולה ורצינית... ולפי חוזק ההגברה ככה השתכנענו עד כמה התורה חשובה... אז זהו שכעת הקב"ה קרא לנו לסדר והוא ניטרל את כל הפמליא המלכותית הזו והוא רוצה כעת שנעמוד מול קופסא שחורה ומפויחת... לא מרשימה בעליל... שקוראים לה בית המדרש והדף גמ'... ובנין שבתוך הקפסולה הזו כל היקום נמצא!! שבנין שגם אם חיצונית זה לא מרשים... זה לא מפריע לו להיות נתון מדעי... שכאן כל היקום נמצא!!! אני מודיע לך שבתבת נח לא היה זיקוקי דינור... וגם לא תזמורת מאה נגנים... לא הגיעו כוכבי הזמר הענקיים... וגם לא היו שם רבבות אנשים... ו... נ... לכן זה לא היה כל העולם?? אז אותו דבר כאן: **כשאתה יושב ועוסק בתורה לשמה... כאן!!! בד' אמותיך כל העולם!!! כל היקום כולו מקופל מתחת רגליך...** תרצה או לא תרצה... נראה או לא נראה... זה לא משנה את המציאות... זו המציאות!!! התורה היא הקופסא השחורה של העולם! קיום כל העולמות...

שובנו תוקף ליראתך ולא נחשף (נערי) שוליים... עננו כשענית...

אחד מה"סליחות" שאומרים בימי בה"ב זו התחינה שנתקנה על מגיפות הילדים... באותם דורות היה מגיפה קשה שהשתוללה שפגעה בעיקר בילדים ועל המגיפה הזו תקנו תחינה מיוחדת שאנחנו אומרים אותה עד היום "קל נא רפא נא תחלואי גפן פוריה..." (הקהילות שלא נוהגות לומר סליחות בה"ב הפיט הזה נמצא על סדר התפילה ביום כיפור בתפילת מנחה...)

כשאמרתי את הפיט הזה שמתי לב לדבר מוזר!!! מצד אחד זועקים שם על תחלואי גפן פוריה... הצל מנגף ואל יהיו לשוסף... אבל מצד שני תוך כדי תוך כדאי שמתפללים על המגיפה ועל רפואת הגוף... ישנם כל מיני דברים נוספים שנראים לא קשורים...

לדוגמה: זכור צור חוצב היום לנו תגל... ואז פתאום עובר נושא: טהר טומאתנו ולמאור תורתך עינינו גל... פתאום מתחילים להתפלל על מאור פנים בתורה... **מה זה קשור עכשיו?** אנחנו כעת מתפללים על חוליה... על אבעבועות שחורות... אז מה הקשר עכשיו טהר טומאתנו? וכך גם בהמשך הפיט: רחמך תעורר כי לקינו בכפלים... ואז פתאום עוברים נושא: "שובנו תוקף ליראתך ולא נחשף שוליים"? פתאום מתפללים על יראת שמים... ושלא יהיו שוליים במחננו? וכן הלאה וכן הלאה... אתה מוזמן בעצמך לעבור על הפיט הזה... זה נראה לאורך כל הדרך שהפיט הזה מדבר על שני נושאים והוא כביכול כל הזמן קופץ ומדלג ביניהם... רגע אחד הוא מתפלל על המגיפה הקשה שה' יצילנו ושניה אח"כ הוא מתפלל "למדנו וחכמנו אמרתך הצרופה..." רגע אחד "כלה שוד ושבר סער וסופה" ופתאום הוא עובר "למדנו וחכמנו אמרתך הצרופה"??

השאלה הזו כבר נכתבה בגיליון זה לפני הרבה זמן... לפני שמונה שנים... אבל היום??? כשאנחנו עומדים מול המגיפה הנוכחית... כיום הכל מובן... היום כולנו מבינים שהשאלה בכלל לא מתחילה! בטח!!! ברגע שיש מגיפה... אז מהי ההשלכה הראשונה שנגרמת מזה? שאין חידר... אין לימודים... אין מסגרת... אין מלמד תינוקות... וכשה' מה שקורה!!! אז התסמין הראשון והתופעת לוואי הקשה ביותר של המגיפה זה "טהר טומאתנו ולמאור תורתך עינינו גל..." אוי אוי רבש"ע... טהר טומאתנו... מי יודע איפה הנוער המשוועם שלנו מחפש את עצמו... טאטע... טהר טומאתנו... אוי רבש"ע... העיניים שלהם כבדות... למאור תורתך עינינו גל!!! תתן להם מתיקות התורה... שובנו תוקף ליראתך... תטע בהם יראת שמים... כדי שחלילה וחס לא נחשף שוליים... לא מספיק ש"הצל מנגף ואל יהיו לשוסף"!! לא מספיק שהם ינצלו מהמגיפה הגשמית!!! הזעקה הגדולה ביותר זה שהם ישמרו על הצלם הרוחני שלהם... שובנו תוקף ליראתך... למעשה ידך תכסוף!!! אבאלע... תראה את הנוער הטהור שלנו... שאנחנו מצינו השתדלנו כמה שפחות להרוס אותו... השתדלנו עד כמה שיכולנו לשמור אותו טהור כפי שקבלנו אותו ממך... אנה: למעשה ידך תכסוף!!! הילדים שלנו זה מעשה ידך... אנחנו רוצים שהם ימשיכו להיות מעשה ידך... ימשיכו להיות אותנטיים נקיים טהורים זכים... בלי מושגי הרוחב המשוגע והרדוד שקיים היום...

כן... בימים אלו אנחנו צריכים לאמץ את הפיט הזה!! לאמץ את השילוב המנצח של!!! לזכור כל הזמן שאם יש עכשיו נגף!!! אם יש עכשיו תחלואי גפן!!! אסור לשכוח לרגע שהנגף היותר משמעותי הוא "שובנו תוקף ליראתך ולא נחשף ח"ו שוליים..." מה שנכון נכון...

כשרואים את הנערים שנוסעים בימים אלו עם האופניים החשמליים ומסתובבים סביב עצמם שעות ע"ג שעות... ומי יודע באיזה סף תהום הם נמצאים... יש רגעים שמתגנבת מחשבה... רגע... אולי כעת זה גזירת השמד... אולי צריך למסור נפש ולפתוח את הכל!!! אבל בשביל זה אנחנו לא גדולי ישראל ואין לנו את הזכות לקבל כאלו החלטות... אבל מה שבטוח שלכה"פ תפילה! אנחנו מחויבים להתפלל ולזעוק לשמים שה' יציל אותנו מהמגיפה הזו תרתי משמע!!! גם מהמגיפה הגשמית ובעיקר מההשלכות הרוחניות שלה...

מה אנחנו לא יכולים לפטור את עצמנו! בשביל זה יש לנו עכשיו סליחות של בה"ב... שעד השנה האחרונה כל פעם שהגיעו ימי בה"ב... עשיתי פרוץ מפהק... מה עכשיו סליחות על הבוקר באמצע החיים??? פתאום באמצע חודש חשוון סליחות?? על מה בדיוק???

אז זהו שהשנה אנחנו מתחילים להבין כל מיני דברים שפעם היו מבינים אותם יותר מידי טוב... פעם כשהתחילה עונת החורף... כל אחד היה נושם נשימה עמוקה... כן עונת המעבר והחורף מביאים איתם כל מיני מחלות... אם זה דלקת ריאות וכל מיני מחלות שאצלנו זה נגמר בחמשה ימים אנטיביוטיקה ואילו אצלם זה היה יכול להסתיים בחלקה חדשה בבית הקברות של אנשים צעירים... כן... ככה זה היה פעם... ממילא כשהתחיל החורף כולם ידעו שיש על מה להתפלל!!! וכשהם אמרו "אולי יחוס עם עני ואביון" הם הבינו טוב מאוד מה שהם אומרים... אז זה!!! שהשנה אנחנו כבר קצת יותר מבינים על מה יש להתפלל...

החורף לפנינו!!!! ומה הוא טומן בחובו??? איש אינו יודע! האם הגל הזה כבר מאחורינו? והאם בהמשך החורף יהיה חלילה עוד גל? האם מישוהו יכול לענות על השאלה הזו??? היחיד! היחיד שיוודע לענות על השאלות האלו... זה בורא עולם... ובשביל זה אנחנו פונים אליו בסליחות של בה"ב ואח"כ בסליחות של שובבים"ם... כדי להתפלל על החורף!!!!

ובינינו... אנחנו די שכחנו להתפלל על המגיפה הזו... לא נעים לשאול: אבל מתי אחרונה התפללת שה' יבטל את הגזירה הזו? מתי פעם אחרונה אמרת פרק תהילים על המצב המתמשך והבלתי נגמר הזה?? מפחיד לומר אבל התרגלנו למסכה ולמשטרה ולמאומתים ולמלוניות ואחוזי בדיקות ומספרי נפטרים... התרגלנו לשיח הזה והפסקנו להתפלל על זה... והפלא הגדול ביותר... שגם כל העצרות תפילה המוכרות שנעשות תמיד על טילים שנופלים בדרום או על האינתיפאדה... איפה הם היום?? **נרדמנו!!!** די... כבר אין לנו כח להתפלל... אין זאת אלא שמוכרחים לומר: שזה עצמו חלק בלתי נפרד מהגזירה בעצמה... כמו הורט שמקובל בשם צדיקים: שבמעמד ברית בין הבתרים הקב"ה מראה לאברהם אימה חשיכה גדולה נופלת עליו... אברהם רואה נהרות של דם גר יהיה זרעך בארץ לא להם... נו... כשאברהם רואה כ"כ הרבה צרות שיהיו לזרעו אחריו... מה הוא עושה??? כלום!!! תרדמה נפלה על אברהם... אברהם ישן... איך זה יכול להיות? הבנים שלו סובלים והוא ישן??? התשובה היא: שזה גופא חלק מהגזירה שה' הראה לאברהם... שיהיו צרות שיהיה אפשר לבטל אותם ע"י תפילה... אבל אנחנו נמשיך לישון... תפול עלינו תרדמה ואנחנו נמשיך לחכות לסגר מתי יגמר או לחיסון מתי יבא... ואת הגזירה הזו אנחנו בודאי יכולים לבטל אם רק נאמץ את הפסוק "מה תשתוחחי נפשי ותהמי עלי הוחילי לאלוקים!!! נפשי... תפסיקי לספור מאומתים ונפטרים... עוד אודנו ישועות פני... תתפללי!!!

הגיע (סוף) זמן ק"ש של שחרית...

בימים אלו עברנו שוב לשעון חורף... וכעת זמן קריאת שמע הוא בשעה המוקדמת ביותר בשנה!!! זה זמן מועד ועלול לסיכון להפסיד זמן קריאת שמע!!!

ולהפסיד זמן קריאת שמע בתקופה הזו... זה כמעט בגדר חמירא סכנתא מאיסורא... שהרי כידוע: אדם שלא קרא ק"ש הרי הוא בנידוי כל אותו יום... ולהיות בנידוי בדיוק בעידן ריתחא של הקורונה... זה... זה לא אידיאלי... בתקופה הזו צריך להשתדל לחפש "זכרנו בזכרון טוב לפניך" ולא בזכרון של נידי חלילה...

שתבין: ק"ש שחרית וערבית זה כמו חתימה על מסמך! הרי החיים שלנו הם ספר - "זה ספר תולדות אדם" וכל יום זה דף בספר... ובתחילת כל דף ובסוף כל דף צריך חתימה!!! אם אני קורא קריאת שמע של שחרית... אז חתמתי את שמו של הקב"ה כבר בתחילת הדף... זה כבר דף מונצח!!! זה כבר דף שאי אפשר לזרוק אותו בפח!! כי שם שמים מתנוסס עליו!! זה כבר יום שאני לוקח איתי לעוה"ב... עכשיו: מה יהיה עוד ביום הזה?? האם הוא יהיה יום טוב... יום מלא וגדוש בעבודת ה' או לא?? לא יודע... אבל מה שבטוח... היום הזה כבר טעון גניזה!!! לפח הזבל הוא כבר לא ילך!!! הוא כבר לא יעלם בביו... כי אני כבר קבלתי עול מלכות שמים והחלתי על היום הזה שם שמים...

בחור יקר: שישאר בינינו... אני לוקח בחשבון שבסוף ק"ש אתה במיטה... אני לא הולך עכשיו לברא אותם מחדש ואני כבר עייף מלהעיר אותך... אבל דבר אחד אני מבקש ממך: אתה מכיר את זה שהפקיד בבנק או הקופאי בחנות מגיש לך דף ומראה לך: הנה... פה צריך לחתום... לא!! הוא לא ביקש ממך שתתחיל לקרא את המסמך... שתעבור עליו בעיון... הוא בסה"כ צריך את החתימה שלך... אז על אותו משקל: כל בוקר עד שמונה שלושים ומשהו... אתה צריך לעשות חתימה... לחתום את שמו של הקב"ה על היום הזה??

מה הקב"ה בסה"כ ביקש ממך?? חתימה!!! עכשיו: איך עושים את החתימה הזו?? זה כבר תלוי ברמה הרוחנית שלך... בחור בן עליה אומר את זה עם תפילין באימה ובידאה וכל בחור בדרגה אחת פחות אומר את זה לכה"פ עם כובע וחליפה... אבל בסופו של דבר צריך לדעת שמדובר בחתימה!!! וכמו שבגיוס אם חתמת התגייסת... ככה אם חתמת... אפילו אם היית במיטה ואמרת שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד... אז יש פה כבר חתימה... יש פה כבר גיוס לצבא ה'... להגיד לך שזה אידיאלי לעשות את זה מתוך המיטה?? לא הייתי אומר... אבל אם זה מה שיש אז לפחות את זה... אני מתכוין לשלול את הטעות של אותם צעירים שאנושים שהיו ואני בלאו הכי עעל הפנים ואני קם מאוחר... אז מה יעזור שאני לקרא ק"ש עם פיגמה... אז זהו שלא!!! בכזו סיטואציה צריך לדעת גם את המינימום שבמינימום!! צריך לדעת שסוף ק"ש זה כמו חתימה... ולחתום זה לא דבר קשה... יש הרבה אנשים שעומדים עם שקיות כבדות וחותרים בקופה... אז גם ק"ש... יש דגש בחז"ל שאפשר לקרא ק"ש בכל מצב!!! אחרי שתקבל על עצמך שאני קורא ק"ש בכל מצב!! גם אם פיגמה... וגם דקה אחת לפני סוף זמן... אחרי שזה יהיה ברור... כעת אפשר תמיד להתקדם... אבל העיקר לחתום... כי אם לא תחתום... אתה עלול לתת לכוחות החיצוניים לחתום במקומך... וזה הסכנה הגדולה של מי שהפסיד ק"ש...

קום!!! עוד חמש דקות סוף זמן קריאת שמע של שחרית...

נותנים לך...?? אל תקח!!!

מאמר זה מחכה כבר זמן רב להיכתב... אבל ברגע האחרון אני תמיד נרתע... בקיצור: הנושא של המאמר הוא "נותנים לך תקח"!!!! כן... גדלנו על התפיסה הזו... אנחנו חיים על התפיסה הזו... ו... ותכל'ס היא גישה מעוותת ופסולה וצריך להוקיע אותה ולשרש אותה מבינינו!!!

דא עקא: שתמיד כשבאתי לכתוב את הנושא הזה... תמיד צף לנגד עיני אותו זוג צעיר שכל השבוע הם בונים על השק תפוז"א של החלוקה ביום חמישי ועל שני ככרות לחם של יום שני הבעל"ט... ואני פתאום מגיע ו"לוקח" לו את זה... אני אומר לו לא!! נותנים לך?? אל תקח... זה... זה ממש בגדר "עני המהפך בחררה"... אין לי לב לעשות לו את זה...

אבל בסוף החלטתי שזה לא סתירה!!! בא נעשה פשרה: יהודי יקר: אם יש ביום רביעי הקרוב חלוקה של גזר ותפוז"א... וביום ששי יש חלוקה של חלות ופיתות... לך... קח... שיהיה לך לבריות... תהנה... אל תתייחס למה שכתבתי... **אבל לפחות תדע שזה לא לגמרי תקיני!!!** תדע שאפשר אחרת!! תדע שלכה"פ לטווח ארוך... רצונו יתברך שלא תחפש להזדקק לידי מתנת בשר ודם... קח את המידע הזה ותשים אותו לכה"פ בבידך!

ובכן: מה העיתוי לכתוב את הנושא הזה דווקא השבוע?? כי בפרשת השבוע אברהם אבינו מכריז בקנאות ובתקיפות: "הרימותי ידי... אם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברהם" כאן כתוב בתורה לראשונה את המושג העקרוני והלא מתפשר להתרחק בכל דרך אפשרית ליהנות מידי מתנת בשר ודם... זה העיתוי של הפרשה...

אבל אגב: להבדיל... מה שעוד גרם לי להתעורר לפתוח את הנושא הזה... מי שזוכר לפני כמה שבועות היה רעש גדול בעקבות התבטאות של פרופסור אחד חילוני שפער את פיו בצורה מכוערת והתבטא שיש מהחרדים שמתרגלים לקבל ולקבל ולא לתת... מיותר לציין שדבריו היו מכוערים וגובלים בכפיות טובה גדולה... ואין צורך להרחיב בזה...

אבל סו"ס מכל מלמדי השכלתי!!! ואנחנו בתור אנשים שרוצים לעשות עבודה פנימית עם עצמנו (ולא רק להתכבין כל היום ולהרגיש נחיתים שאמרו לנו... ועשו לנו...) תכל'ס... בינינו לבין עצמנו... שישאר בינינו. **יש משהו בדבריו!!!** לצערנו הוא לא לגמרי לגמרי התבלבל... לכה"פ בשביל חשבון נפש פנימי.

אתה ואני גדלנו מאפס על התפיסה ש-**נותנים לך תקח"!!!!** בינינו... זו התפיסה הרווחת היום... וככה אנחנו רגילים לחשוב...

עכשיו: חשוב להבהיר: שלא תבין לא נכון!! הסיבה שדווקא החרדים סובלים מהבעיה הזו והחילונים לא... כי בלע"ר אצל החרדים יש המון המון חסד **ובאמת נותנים לך**... ונותנים ונותנים... ואשריהם ישראל... יש אנרגיות אדירות של נתינה... וברגע

שנותנים לך... כעת יש כבר ניסיון באמת לקחת... אבל אצל החילונים אין את הבעיה הזו... כי אצלם אף אחד לא נותן!! חילוני בחיים לא פגש מציאות ש"נותנים לך"... הוא בכלל לא מאמין שיכול להיות כזה דבר... אם ארגון חסד חרדי נותן לחילוני משהו בחינם... הוא מגיב בחשדנות... הוא בטוח שעוד רגע יוצא העוקץ...

אז שוב... שיהיה ברור: החסרון הזה שקיים אצלנו מתחיל ונובע ממעלה!!! מרוב שבציבור שלנו יש נתינה... וחסד ללא מעצורים... נוצר מצב שנותנים לך כל יום שלישי לחם... וכל יום רביעי חלוקת פירות וירקות... וכל יום ששי יש חלוקה של לחם וכל ערב חג חלוקה של ביגוד... ובראש חודש חלוקה של מטרנה... וביום שני חלוקה של מעדנים (שעוד לא עבר עליהם התאריך...) יש פה תעשייה של "נותנים לך"!!! וכל הכבוד לבעלי החסד האלו שנותנים לך... השאלה היא: אם אתה צריך לקחת או לא?? יותר נכון: השאלה היא: איפה הרגישות הפשוטה של הסתייגות...

לא!!! אני לא רוצה להזדקק לידי מתנת בשר ודם!!!

כאן אני מוכרח לעצור ולומר... שהסיבה שאני בכלל כותב על זה... זה רק בגלל שארץ לי המון המון זמן להבין שיש בזה בכלל בעיה!!! ובנקודה הזו גיליתי שיש אבסורד מעניין... שמי שמבין שיש בעיה לקבל מתנת ב"ו הוא פשוט לא מסוגל לסבול את זה... ומי שלא מבין שיש בזה בעיה... הוא פשוט לא מצליח להבין מה... מה הבעיה... נותנים לך תקח

ואני שייך לקבוצה השנייה... גדלתי על טרמפים... (לחץ ולא לחץ...) גדלתי על התארחויות באישון לילה אצל כל מיני יהודים טובים שריחמו עלי... למדתי להשביע את נפשי בכל מיני שמחות למיניהם שכמובן בקשתי רשות מבעל השמחה והוא הסכים בשמחה... איך לא... (כמובן כל זה קרה לא כשהייתי בבית... אלא בעיקר בשוטטות של גיל ההתבגרות) גדלתי על המקרר למסירה ועל הסלטים שנשארו מהחתונה... בקיצור: פרטים נוספים אצלי...

ויום אחד הקמתי בית ולאט לאט פתאום התחלתי לשמוע שיש איזה "מנהג" קדום... משהו שכנראה הגיע מזמן בית שני... שלא להזדקק לידי מתנת בשר ודם... "פתאום שמעתי כל מיני התבטאויות מהדור אחד שלפנינו על קנאות בלתי מתפשרת שלא ליהנות ממתנת בשר ודם... (סבתא שלי סיפרה לי שהיא היתה אלמנה צעירה ולא היה להם מה לאכול... והיא הלכה לנקות משאיות ורק לא לקבל נדבה... והיא יהודי אחד שנתן לה צדקה בסתר... היא שלחה להודיע לו שהוא מצער אלמנה והיא כי יצעק אלי וכו'!!!!) וזה היה כ"כ זר לי!! כ"כ לא הבנתי מה הבעיה... שפשוט התחלתי ללמוד את הסוגיה כמו בלומד"ס... התחלתי לחקור מה הבעיה? מה הגדרה? נותנים לך... למה לא תיקח? באמת למה לא??? הרי זה כ"כ טבעי שתקח...

ויש לציין שלא כ"כ קבלתי מענה... כי... כי כנראה הדור הקודם קיבלו את זה ישר דרך הוריד!! זה נמצא אצלם בעצמות!! הם כמעט ולא הצליחו להסביר לי על איזה ערך ביהדות זה יושב... אז נאלצתי לעשות עבודת שטח... ואני אגיד לך מה העליתי בחכתי:

החסרון בלהזדקק לידי מתנת בשר ודם מתחלק לכמה נקודות:

ונתחיל מהקל אל הכבד: **החסרון הראשון הוא:** יש פה חסרון באמונה ובטחון!! יהודי אמור להאמין שצרכיו ומזונותיו מוטלים על הרבש"ע... וזה בדיוק מה שאנחנו אומרים כל יום בברכת המזון... ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו... אם אתה צריך שמישהו יתן לך... סימן שהוא כן החסיר לך... האם פעם ניסית לבדוק אחרת?? האם פעם ניסית לבדוק אולי ה' חשב עלי ולא החסיר לי?? יתכן... סו"ס לא יחדל אביון מקרב הארץ... אבל האם בדקת פעם?? ממילא יהודי שמפיל את צרכיו על אחרים זה מראה שהוא לא באמת מאמין שהרבש"ע "חשב עליו..." הנקודה הזו כתובה בפירוש בפרשת השבוע שלנו: "מחוט ועד שרון נעל... ואל תאמר אני העשרתי את אברהם..."

החסרון השני הוא: חסרון בהכרת הטוב!!! הקב"ה נתן לך... מילא אסמך שבע... נתן לך כל טוב... ואתה עדיין משחק אותה מסכן ולא מסתדר?? זה בדיוק כמו ילד מטופח שאומר לאמא אני הולך לאכול ארוחת ערב אצל השכנים... הנקודה הזו גם כתובה בפירוש בתורה לגבי: **"אוכל תשברו מאיתם בכסף ואכלתם... כי ה' אלוך ברכך" "לפניך לא תכפרו בטובתו להראות כאלו אתם עניים כלל הלאו עזמכם עשירים"** (דברים ב' ו')

כעת נעבור לנקודה השלישית שהיא למעשה ההקודה: **חסור אחריות!!!** וזה כבר באמת דבר שלא שווה לכל נפש... צריך טיפ טיפה בגרות בשביל להבין ולחיות את הנקודה הזו... ובכן: כל מהותו של אדם זה שהוא בעלים על עצמו!! לוקח אחריות על עצמו... אל תשכח שסו"ס כל התכלית של העולם הזה כדי שלא נאכל נהמא דכיסופא ונהיה בעלי ההטבה ההיא... כל ההבדל בין ילד למבוגר... שמבוגר לוקח אחריות על עצמו וילד לא... וממילא בן אדם שמבסס את החיים שלו על זה שיתנו לי וירחמו עלי ואז יהיה לי מה לאכול... זה אומר שיש פה בן אדם שלא לוקח אחריות על עצמו!! סוג של ילד קטן... (בא נדבר ברחל בתך הקטנה: שני אנשים לוקחים הלוואה... אחד לוקח הלוואה וברור לו כשמש בצהרים שהוא הולך להחזיר אותה... איך?? לא יודע איך... אבל ברור לו שאני אקרה את עצמי ואני אעבוד בפח הזבל עד שאחזיר את ההלוואה... ואילו חבר שלי...?? גם הוא לוקח הלוואה... רגע... איך תחזיר?? עזוב... יהיה בסדר... מה פירוש יהיה בסדר?? מה יכול להיות?? במקרה הגרוע אני לא אחזיר... ואז יאיימו עלי בניתוק חשמל... ואז אני אפול על מישהו... על קופת הצדקה... על החצר... על הממסד... מישהו יספוג אותי... מישהו יצטרך לקחת עלי אחריות... אוי לאותה בושא וכלימה... זה אדם שלא לוקח אחריות!! לפני שאתה מבקש ממנו ערב... קודם תמנה לו אפוסטרופוס... כי... כי הוא כמו יתום... אין לו אישיות... מה זה אישיות אם לא אחריות...)

וכעת נעבור לבעיה הרביעית והאחרונה: **מידות!!!** אדם שמבסס את חייו על מתנת בשר ודם זה פגם במידות... **מה הקשר???**

אז ככה: פה יש נקודה מאוד חשובה שאנחנו לא כ"כ שמים לב אליה...

בא ניקח כדוגמא את המעשה הידוע בגמ' (כתובות ס:) על עני שהגיע לרבא וביקש לאכול לא פחות ולא יותר תרנגולת פטומה ויין ישן... רבא נזף בו... איזה זכות יש לך להטריח את המארחים שלך להכין לך כזה אוכל משובח?? העני לא נבהל ואמר לרבא בבטחון גמור: וכי משלך אני אוכל?? אני אוכל משל הקב"ה... ואז בדיוק הגיעה אחותו של רבא לביקור לאחר 13 שנים... והביאה איתה תרנגולת פטומה שמן ויין ישן...

ואז רבא הבין שהקב"ה שלח את זה במיוחד לאותו עני...

עד כאן הסיפור... כעת השאלה שלי: מה יצא לך מהסיפור הזה???

אז מה שתמיד הבנתי... שאותו עני יצא צודק בויכוח!! הוא ניצח את רבא!!!! הנה... בהתחלה רבא נזף בו... והנה... פתאום משמים הראו לרבא שהקב"ה מילא משאלות לבו של אותו עני... בטח רבא מיד ביקש את סליחתו של אותו עני ומאותו יום הוא נהג בו כבוד רב וכו' וכו'...

אז זהו שלא!! ממש לא!! מי שמעיין שם בגמ'... הגמ' דווקא מתייחסת לאותו עני בצורה שלילית!! רבא ממש לא חזר בו... רבא עדיין ממשיך לנזף באותו עני גם אחרי המופת הגדול הזה שאחותו סיפקה לו בשר ויין... ולמה?? **כי יש פה שני נושאים שונים לגמרי!!**

יש בטחון בה'!! ויש מידות!! אם יש לך בטחון גמור בה' שיתן לך בשר שמן ויין ישן... יפה מאוד... זו בהחלט מדרגה גבוהה בבטחון... מה שנכון נכון... ואת זה אי אפשר לקחת ממך... **אבל חכה!!** חוץ מבטחון יש עוד כמה ערכים ביהדות... **יש גם מידות!!** סליחה יהודי יקר: אתה כעת בוטח בה' שיתן לך בשר שמן ויין ישן? רגע רגע... הרי מישוה יצטרך להפשיר את העוף הזה... לפרק אותו... להתלכלך איתו... לדפוק אותו... מישוה יצטרך לעמוד בוקר שלם במטבח בשביל להכין לך את הסעודה הדשנה הזו?? כשאתה כעת בוטח בה' שיתן לך בשר ויין... אתה כעת מעביד מישוה בפרך בשביל זה... זה יפה?? זו התנהגות?

זה נקרא פרזיט!! פרזיט במובן האמיתי שלו!!

אתה מבין?? **זה לא סותר!!** היהודי הזה היה לו בטחון בה'!! ובבטחון בה' הוא היה באמת מיחידי סגולה וכל הכבוד לו... אבל רגע... יש פה גם סוגיה של מידות... את מי אתה הולך להעביד בפרך בשביל זה???

ובנקודה הזו יש לנו הרבה פעמים בלבול... אני זוכר כשהייתי בחור... הייתי עומד בטרמפים בשעות מאוחרות והיה לי בטחון בה'... ואז היה כל מיני השגחות פרטיות וסיפורים הזויים... שפתאום בן אדם אחד הגיע וסיפר לי שהוא בכלל לא יודע למה הוא הגיע לכאן... (מכיר את הסיפורים האלו) ועכשיו הוא קולט בשביל מה הוא כאן... ויופיי!! כעת כולי מאושר... יש לי עוד סיפור של השגחה פרטית מופלאה...

אבל כיום אני חושב לעצמי... שדווקא ההתפעלות הזו היא לא היתה לגמרי במקום!! כי אם באמת בטחתי בה' וה' שלח אותי **במיוחד** בשבילי... זאת אומרת: הקב"ה הוציא בן אדם עם פיגמה מהמיטה החמה בשביל מה? בשביל לקחת אותי... סליחה: זה יפה??

זה נוח לך להרגיש שכן אדם יצא מהמיטה בגלל שאתה החלטת לנסוע עם טרמפים באמצע הלילה... ועוד עם בטחון??

עכשיו שלא תבין לא נכון: את הרבש"ע אני לא שואל את השאלה הזו... למה הוא הוציא אותי מהמיטה בשבילי... כי לרבש"ע יש עוד כמה חשבונות נוספים עם אותו יהודי חוץ מהסיפור שלי... גם בתור עומד מהצד אני לא חס על אותו יהודי... כי סו"ס יש לו כעת מצווה שהוא עושה איתי חסד... ואדרבה... "תזכה למצוות..." אבל אתה בעצמך?? אתה זה שכעת מקבל את החסד הזה?? אתה זה שבשבילך הקב"ה הזעיק אותי מהמיטה?? אתה לא מתבייש להרגיש שיהודי יצא מהמיטה בגללך??

זו אחת הבעיות להזדקק לידי מתנת בשר ודם!! כשאתה נזקק לידי מתנת בשר ודם... זה אומר שהקב"ה אמנם עזר לך... **אבל מישוה פה עבד בשבילך...** מישוה גוייס פה לשרת אותך... ושוב: כעומד מהצד אין לי בעיה עם זה... סו"ס אותו יהודי קיבל הוראה מהרבש"ע והוא עשה מצוה ושכרו משולם... אבל אתה!! אתה המקבל!! איפה אתה בסיפור הזה?? איך אתה מסוגל להרגיש שאנשים צריכים להתייגע בשבילך??

ועד כדי כך האבסורד הזה קיים... שבשלב מסוים הראש שלי נהיה עוד יותר עקום... ופתאום התחלתי לחשוב לעצמי שבעצם... בעצם באופן עקרוני אני אפילו לא צריך להגיד תודה רבה למי שעוזר לי ותומך בי כלכלית... כי אני הרי בוטח בה' שיתן לי מה שאני רוצה... וכשאותו יהודי מגיע ונותן לי כסף זה הרי בסה"כ מגיע משמים... כי אם לא הוא אז מישוה אחר יתן לי... אז למה מגיע לו תודה רבה???

המחשבה הזו היא מחשבה מושחתת!! השחתת

המידות לכל דבר!! כי נכון... נכון שיש לי בטחון בה'... אבל יש פה בן אדם שהקב"ה שלח אותו לעשות לי... והבן אדם הזה עבד בשבילי... ולא רק שאני יושב כמו פריץ ומקבל ממנו... אני עוד לא רואה צורך להודות לו... הבנת מה קרה פה?? (אגב: שלא יהיה לך טעויות... מי שככה חושב... לא רק שיש פה השחתת המידות... אלא גם אין פה קורטוב של בטחון!! אז מה כן?? יש פה בן אדם שהתרגל לקבל!! זה הכל!! התרגל שהוא יושב רגל על רגל וכולם הולכים לפי החליל שלו... בשלב הראשוני אולי היה כאן איזה בטחון וכעת גם זה לא... רק שחיקה של מידות)

עכשיו!! אני רוצה לגלות לך סוד כמוס: ככלולנו יודעים שרבי שמעון בר יוחאי הוא אבי המושג שנקרא "תורתו אומנותו"!! רשב"י הוא זה שהנחיל לנו את צורת החיים של אברהם שיושב ולומד ולא יוצא לעבוד... כי אם אדם חורש בשעת חרישה וזורע בשעת זריעה וכו'... תורה מה תהא עליה... **אבל!! לא תאמין... להיו ידוע לך** שאותו רשב"י שהיה כ"כ נגד לצאת לעבוד... **הוא הוא!!** אותו רשב"י כתוב עליו בגמ' נדרים שהוא נטל צנא על כתפיה ואמר: גדולה מלאכה שמכבדת את בעליה!! זאת אומרת: כמה שרשב"י היה נגד לצאת לעבוד... אבל היה משהו אחד שהיה עוד יותר גרוע אצלו: החוסר מכובדות של אדם שמזדקק

לבריות!! כלומר: לו יצויר שרשב"י היה יושב ולומד ולומד וכתוצאה מזה הוא היה מגיע לפת לחם... היית פתאום רואה אותו מחזיק מעדר וחורש וזורע וקוצר וזורח... רק מה?? ב"ה זה לא קרה לרבש"י אף פעם!!

ותנחש למה?? למה לרבש"י זה לא קרה?? אולי בגלל שדאגו לו לאיזה צ'ק מהקופת צדקה של השכונה? אולי בגלל שהוא קיבל כל יום כמה אבטיחים מהחלוקה...?? **לא!! לא בגלל זה!!** אלא בגלל שנער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב! כי אין מחסור ליראינו... דורשי ה' לא יחסרו

רגע... אז למה אצלי הפסוקים האלו לא התקיימו?? למה אני בן תורה שיושב ולומד ובכל זאת אני בקושי מגרד את החודש?? מה התשובה??

סליחה אדוני... האם פעם כבדת את הרבש"ע שיפרנס אותך? לא!! אתה כבדת את הברש ודם שיתן לך מתנת ב"ו פה... הנחה וזיכוי שם... וכל הזמן היית עסוק בלהתרוץ אחרי אנשים טובים שימלאו את החסר שלך וכולי האי ואולי... אבל אם רק תנסה... אם פעם תציע לרבש"ע לפרנס אותך ולא תחזר אחרי מתנת ב"ו אתה תהיה מופתע לגלות שכל הצריך ליטול ואינו נוטל אינו נפטר מן הזקנה עד שמפרנס אחרים משלו וכה"א ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו!! זה האומץ שלי לכתוב את השורות האלו... כי שוב... כפי שהקדמתי... אין לי שום כוונה לצער יהודי שנושא את נפשו לכל מיני מתנת ב"ו שחוסכים לו כמה מאות שקלים בחודש... אבל לפחות שתדע!!! שאם בתקופה הקרובה יצטברו לך כמה שקלים בידיים ויהיה לך טיפ טיפה רווחה כלכלית ותחשוב על איזה השקעה כדאי ללכת... תחליט שמכאן ואילך אתה לא מזדקק למתנת בשר ודם אלא מכבד את הרבש"ע שימלא חסרך מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה... ואז אתה פתאום תהיה מופתע לגלות שכשזה מגיע ממנו יש ברכה מיוחדת... וזה אף פעם לא היה אחרת...

אסיים בהסתייגות חשובה: כל הדברים האלו אמורים בייחס לנדבה... לצדקה... לחלוקות חנים וכדו'... אבל המילגה שאברך כולל מקבל על זה שהוא לומד תורה... זה לא נקרא צדקה!! זה כבר עניין אחר לגמרי... כאן יש באמת אנשים שרוצים לזכות להיות נטפלים לעסק התורה וכמו שמגיע להם הכרת הטוב מאיתנו... כך לא פחות מגיע לנו הכרת הטוב מהם שהם זוכים להיות נושאי הארון שנושא את נושאינו...

כמו כן: דברים אלו אינם אמורים כלפי מי שבאמת באמת נזקק!! גם אם יש עניין להתגלגל בצער ובלבד שלא להזדקק לבריות... זה נכון בייחס לאדם בעצמו... אבל ברגע שיש לו בני בית שתלויים בו ועוד שאר שיקולים... לכאורה אין לו רשות להרעב את בני ביתו בשביל שלא להזדקק לידי מתנת בשר ודם וצ"ע...

פסוק בימנו:

פסוקים בישיעה ח' "צור תלולה וזתום

תורה בלמודי" אומר רש"י שם במקום:

"ומדרש אגדה בבראשית רבה: על אחו, שאחו בתי כנסיות ובתי מדרשות שלא ילמדו תינוקות של בית רבן תורה (שים לב לדיוק: למרות שהוא סגר את בתי כנסיות ובתי מדרשות... אבל בסופו של דבר עיקר הכאב והאסון הוא שלא ילמדו תינוקות של בית רבן תורה...) אומר: אם אין גדיים אין תישים, אגרום לו לסלק שכינתו מישראל. אמר לו נביא: כל מה שאתה קושר התעודה וחזות התורה לסתומה שלא תמצא בישראל לא יועיל לך!!! למה?? הפסוק הבא:

"וזיכיתי לך המסתר פניו מבית

יעקב וקיימתי לך" אומר רש"י: אין לך נבואה קשה כאותה שעה שאמר משה "ואנוכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא" ואף על פי כן ביום הבשית "וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו... וכעת נעבור לפסוק הבא: מסיים ישיעה הנביא בקריאת נצחון ואומר: הנה אנוכי והילדים אשר נתן לי לאותות ומופתים בישראל!!! וברש"י: הם תלמידים שחביבין עלי כבנים יהיו לאותות ולמופתים שתתקיים תורה בישראל על ידם... עד כאן סוף הציטוט...

מה כתוב כאן בפסוקים אלו?

שדווקא בתקופות הקשות ביותר שנתקיים בנו מקרא שכתוב ואנוכי הסתר אסתיר פני... שיש כעת מגיפה קשה ועת צרה היא ליעקב... הרי התקווה היחידה שיכולה לרומם אותנו בעת שכזו היא העובדה שלכ"פ תינוקות של בית רבן ממשיכים ללמוד תורה ש"וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו" ולכן בדיוק את השיבר הזה רצה אחוז לסגור... הוא הבין שסוד הקיום זה תינוקות של בית רבן... ולכן דווקא אותם הוא התעקש לבטל...

וישיעה מופיע מולו בגאון ומכריז: הנה אנוכי והילדים אשר נתן לי לאותות ומופתים!!!! כשסגרת לי את הבית כנסת שתקתי... הבנתי שיש מגיפה ולך עמי בא בחדריך... כשסגרת לי את הבית מדרש... גם הבלגתי... חיכיתי לה' המסתר פניו מבית יעקב וקיימתי לו... לא ניסיתי להתמודד... לא ניסיתי להתחכם... בלעתי ושתקתי וקיימתי לה' שהגל הזה גם יעבור... אבל כשה הגיע לצור תעודה חתום??? כשסגרת לי את האפשרות ללמד תינוקות של בית רבן תורה????

עד כאן!!! כאן אני מופיע כמעט באופן רשמי ומודיע לך חד משמעית: הנה אנוכי והילדים אשר נתן לי ה'!!! את המסמך הזה לא תוכל לקחת ממני... התינוקות של בית רבן ילמדו תורה ויהי מה... במחתרת כזו או אחרת... בקומבינה כזו או כזו... אבל הם ילמדו תורה ויהי מה!!! לא ניתן להם להישאר בבית... לא ניתן להם להיחשף לסכנות של הרחוב... וכל רואיהם יעידים כי הם זרע ברך ה'... הם העדות לנצחיות שלנו וענתה השירה הזו לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו!!!! מי יודע... אולי על דרך המליצה אפשר לומר: וחכיתי לה' המסתר פניו מבית יעקב... נו... את בית יעקב לא נותנים לפתוח... אנחנו שותקים... אבל את החדרים??? הנה אנוכי!!! אנחנו פה! והילדים אשר נתן לי ה'...

למידה מרחוק במרחב הביתי... לא קולי...

נתבקשתי ע"י משרד "הבריאות (הנפש) להסדיר מתווה של למידה מרחוק במרחב הביתי לבנות הסמינרים שכנראה לא יפתחו בחודשים הקרובים... נעתי להצעתם... בחרתי את עיר התורה קרית ספר שהיא תהיה המודל... יצאנו לדרך... הרי כך: דבר ראשון כל בית אב מתבקשים ללכת לכפר הערבי הסמוך וקונים לכה"פ חמשה כבשים... כמו כן הולכים למידגרה של העופות וקונים 15 תרנגולות... הלאה... מהיום כל בת שקראו לו אביגיל או מוריה בוחרת שם חדש... פרידל או שפרינצא... (לצורך העניין) ויוצאים לדרך!!!!

השעה חמש בבוקר... השכמה רבתי... ברינדל ושפרינצא קמות יחד עם אמא... ומתחילים ללוש עיסה במרץ... כן... כבר מאוד מאוחר... בעוד שעתיים הילדים קמים ואבא חוזר מבית הכנסת וצריך לסעוד פת שחרית... ומאיפה בדיוק?? אז קדימה... אמא מוציאה שלוש קילו חטים מהמגורה... וברינדל הגדולה מתחילה לטחון בריחיים... ב"ה תוך חמש דקות היא סיימה... כעת צריך לנפות... מה שנשאר בנפה למעלה ישאר לקוסקוס ולבורגול של הארוחת צהרים... והקמח הדק שנפל למטה ממנו נעשה לחם... אמא קרצה חלה מהעיסה והניחה אותה בתוך סרידה שאינה מקבלת טומאה ומקפת וקוראת לה שם... ואח"כ אבא יקח את זה לכהן... כעת אמא לשה יחד עם הבנות... בנתיים שפרינצא נוטלת קצת קש וגבבה מהאוצר ומסיקה את התנור... זהו... כעת השעה כבר שבע וחצי... התנור לבנתיים מתחמם והקמח מתחיל אט אט לתפוח... כעת הגיע הזמן להתפלל... אמא מתפללת יחד עם הבנות... בין ישתבח ליוצר... סו"ס רבקי התעוררה... אמא סימנה לה שתלך מהר לגינה לקטוף ירקות שדה לסלט... רבקי חזרה אחרי כמה דקות עם קופת הגננים שבתוכה שני מלפפונים... ארבע עגבניות... עלה אחד של חסה... (אבל את הבצלים היא הוציאה מהאדמה והם עדיין לא היו טובים... כן... גם בחנות ירקות הם לא תמיד טובים...) ב"אז ישיר" אמא הולכת לרגע ורואה שהבצק כבר תפח וקדימה... כעת היא מדביקה את הפת לתנור בזריזות... כדי שאבא לא יצטרך לחכות... אבא חוזר מהתפילה... שקט!!! כעת יש תפילה במרחב הקולי!!! דבר ראשון אבא צור את החלה ועוטף אותה (הוא יקח אותה לכולל ושם הוא יתן לראש הכולל הכהן ת"ח) ואז הוא לוקח את המרדה ומיד מוציא את הפת מהתנור... נוטל ידיים ובוצע ממקום שנאפה יפה... אוי... לפתע אמא נזכרה... ברינדל... רוצי מהר להביא ביצה אחת לאבא לארוחת בוקר ועוד תרנגולת לארוחת צהרים... מהר מהר... עוד שניה אבא הולך לכולל... תוך שלוש דקות ברינדל מופיעה עם ביצה... אמא לבנתיים הוציאה כמה זרדים והניחה תחת הכירה (שנבנתה בצורה מיוחדת באופן שלא תקבל טומאה עיין סוגיות החמורות דרש כלים) והניחה את המוליאר ע"ג הכירה... המים מתחממים אט אט... תוך כדי היא לוקחת את הביצה ומניחה אותה בצד המיחם בשביל שתתגלגל... יופי... צלחנו את המשימה של ארוחת בוקר!!! ב"ה בארוחת בוקר הזו יש לאבא גם לחמניה טריה וגם ביצה מגולגלת היישר מהלול הפרטי שלנו... ואפילו כוס מים חמים מהמוליאר... (היום אין אספקת חלב כי קמנו מידי מאוחר... רק בחמש בבוקר ולא הספקנו להגיע לחלב את הפרה שלנו... שהיא אמנם בייחית אבל היא כעת רועה במרחק כמה דקות הליכה מהבית)

אבא בירך ברכת המזון... והוא כבר ממהר ללכת לכולל... נו... איפה התרנגולת??? הנה... במרפסת... אבא בדק סכין של שחיטה... בירך ושחט... בירך וכיסה את הדם... והנה... יש לנו כבר תשתית לארוחת צהרים בשרית... שפרינצא הניחה את התרנגולת במרפסת... והבליעה איזה אנחה... (כן... זו אנחה מוכרת היום... כל בת סמינר יש לה את השיעור ואת המקצוע הפחות אהוב עליה או את המורה שהיא לא הכי מסתדרת איתה... אז שפרינצא לא ל"כ אוהבת למרות את הנוצות ולהבה אותם באור... זו עבודה די מלוכלכת ולא נעימה... אבל ככה זה החיים... לא כל מגמה אוהבים ולא עם כל מקצוע מסתדרים...) סו"ס אמא והבנות סיימו את כל מלאכת הלישה והאפיה של 3 קילו קמח... וכעת השעה 9.30 בבוקר... וכעת כל הילדים כבר התעוררו וחוגגים לנו בין הרגלים... והגיע הזמן לארוחת בוקר משפחתית... 10.15 בבוקר הסתיימה ארוחת בוקר... וכעת צלצול!!!! מתחיל שיעור...

שפרינצא כאמור משובצת כעת במערכת של הכנת העופות ומליחתם לארוחת צהרים... באותה שעה שפרינצא עסוקה במגמה אחרת... בשרית הפשתן וניפותו שזו מלאכה לא פחות מעצבנת... הפשתי הזה וכו'... ועכשיו שוב נשמע צלצול בבית הספר... **וכעת סו"ס הגיע השיעור האהוב על כולם!!!**

מתיישבים בספה... ואמא הוציאה את הפלך וכעת צריך להתחיל לסרוג ולארז ולתפור... אבא כבר העמיד בתחילת השבוע את הכובד העליון והכובד התחתון... הוא כבר תחב את השני בתי ירין כל אחד במקומו...

כן... יש עומס גדול של לימודים... סליחה... לא לימודים אלא עבודה... תבינו: אנחנו לקראת החורף... **סדין** עשתה ותמכור... **מרבדים** עשתה לה... **שש וארגמן** לבושה... לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש **שנים**... את כל הרשימה הזו צריך כעת לסרוג ולארז ולרקום ולתפור עד בא החורף... חוץ מזה שבשבועות הקרובים יש דבר מאוד מרגש... אבא עומד לסיים את ספר "תורת כהנים" ויקרא... שהוא כתב על קלף והגיע ודרש על כל קוץ וקוץ... וכעת הוא עומד לסיים את פרשת בחוקות... ואנחנו רוצים להכין מטפחת נאה לחומש... לספר תורה של חומש ויקרא... אבל חכו... זה לא נגמר בזה... סו"ס יום אחד יגיעו הימים הקרים מאוד... ששום בגד לא יעזור... יצטרכו צמר!!! צמר חם!!! ואז יגיע יום החג!!! יום גזית הצמר!!! כידוע: יום גזית הצמר הוא יום שמח... (וגם מועד לפורענות... עיין ערך אבשלום, ונבל... ואכמ"ל) ומאז תתחיל מגמה חדשה בבית שלנו... חוג חדש שנקרא מלאכת הצמר... דבר ראשון: הגזיה זה דבר בפ"ע... אח"כ המלבנו המופצו והצובע והטווה והמיסך... לאחר בוקר מלא וגדוש ואפילו מתיש... ב"ה הגיע אחד בצהרים... אבא והילדים חזרו הבייתה... והייתה להם ארוחת צהרים בשרית... (אכמ"ל בפרטים הארוכים של הסקת התנור ושינוי הלהבות המכניות...)

אוי... הגיע השעה 4 בצהרים... אוי אוי... מאוחר!!! עוד ארבעים דקות השמש שוקעת... ברינדל... תזדרי מהר לתקן את הפתילות... ברינדל מוציאה את הפתילות הישנות... שופכת שמן חדש ופתילות חדשות... ככה היא עושה גם לעששית של הסלון וגם לעששית המיוחדת של חדר הלימוד של אבא... במטבח היא גם שמה שתי עששיות... לבנתיים שפרינצא יוצאת למרפסת הקפואה ומוציאה משם כמה גזרים של עץ... היא מבקעת אותם לחתיכות קטנות... וזורקת בתוך האח של התנור כדי שיהיה לנו חם...

עד כאן תיאור חלקי... מאוד מאוד חלקי מסדר יום עמוס במרחב הביתי ש... ששום דבר פה לא המצאה!!! שום דבר לא הגזמה!!! כך אמותנו בסה"כ לפני מאה שנה ויותר היו חיות... ולצעירים שבנו זה אולי עלול לגרום למעט גיחוך... אבל מי שקצת התבגר ומבין עניין... קולט שלא נותר לנו בימי סגר אלו אלא לכמיה ולהשתוקק מי יתן לנו את החיים הנורמליים והשפויים האלו שהמרחב הוא לא קולי ומתכתי אלא מחובר ונושם את הבריאה של ה'... ואת המשימות הטבעיות והנורמליות שהם אמורים ליצוק לנו תוכן בחיים... היום הכל אמנם נעשה בלחיצת כפתור... אבל זה רק גרם לנו להתנתק ולא לחיות ולשמוח במה שאנחנו עושים... (כי זה לא אנחנו...) ומכאן ועד דכאון וחוסר תוכן וטעם בעצם החיים הדרך קצרה...

בקרוב ממש למעשה- יבא יום ואנחנו נוכל להיות בבידוד ולא יהיה חסר לנו כלום!!! לא נצטרך מרחב קולי... לא נצטרך כל מיני כלים מתכתיים שיקשרו אותנו בכח לעולם החיצון... נוכל לחיות עם הקב"ה ולפגוש אותו עם כל המוחשיות דרך מאמין בחי עולמים וזורע... דרך טיפות גשם שייחלנו אליהם... דרך פרדסים שנטענו... ותרומות ומעשרות שהפרשנו... מעשר שני שהעלינו וביכורים ממעשי ידינו שהוגשו אחר כבוד לפני מזבח ה'...

יורשה לי לנחש: מה הנאתו וטובתו של הקב"ה??

בתחילת הפרשה יש את השאלה המוכרת והידועה: מה היה הניסיון של אברהם אבינו בלך לך מארצך?? למה שלא ילך?? הרי הקב"ה מבטיח לו שיהיה לו כל טוב וטוב... מבטיח לו ש"ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה..." אז תן לי סיבה אחת למה לא ללכת אחרי ה'?? אל תשכח: שיש לנו פה עסק עם אברהם אבינו שלפני לא הרבה זמן היה מוכן לקפוץ לכבשן האש למענו יתברך והוא עשה את זה... וכעת הקב"ה לא מבקש ממנו לקפוץ לאש... אפילו לא בכיוון... הוא בסה"כ מבקש ממך לך לך מארצך... והוא עוד משכנע את אברהם שזה כדאי לו והוא רק ריחיק מזה... אז למה לא?? ס"ס ניסיון אמור להיות ניסיון... אמור להיות פה איזה קושי... איזה סיבה להטעייה... שיהיה סיבה לאברהם לא לעמוד בו... וכאן אני לא מצליח למצא אפילו סיבה אחת למה שאברהם לא יעמוד בניסיון?? למה לא?? איך לא??

אז השנה התחדש לי חידוש נפלא:

הניסיון של אברהם אבינו היה לא פחות ולא יותר סביב המילים: **להנאתך ולטובתך!!!!** זו היא ההההנקודה של הניסיון!!! אברהם אבינו היה עבד ה' בכל ימי נשמתו... רץ לפני הקב"ה כסוס שרץ בין בצעי המים... אברהם מוכן לעשות הההההכל למענו יתברך... מוכן לקפוץ לאש... ולרדת לים... ההההכל למענו יתברך!!!! והנה... יום אחד הקב"ה פונה לאברהם אבינו: אברהם מיד לובש גארטל... הנני! כן רבש"ע... כל מה שתצווה אותי אני מוכן לעשות...

ואז הקב"ה אומר: לא!! הפעם זה לא ציווי... אין לי משהו מסוים לצווה אותך... רק מה?? רציתי להמליץ לך... לך מן מארצך וממולדתך ומבית אביו... כדאי לך... אברהם נעצר לרגע ושואל: רבש"ע: אתה רוצה שאני אלך מפה?? אני ההההרגע הולך!! אבל לא!!! הקב"ה מיד מתקן אותו... לא!! אני לא מצווה אותך... מצדי אתה יכול להישאר פה... אני רק ממליץ לך!! בשבילך!! להנאתך ולטובתך!!!! מומליץ לך ללכת מפה... אברם מתאכזב... הוא כבר כולו עמד מוכן ומזומן בכיסופים ובחיות לקראת ציווי אלוקי... הוא כבר שר בדבקות "לעשות רצונך אלוקי חפצתי" והנה... פתאום הקב"ה "מייבש" אותו ואומר לו... לא... זו הצעת שיפור דיוור בשבילך, להנאתך ולטובתך... משהו מסוג של תמ"א38...

והקב"ה ממליץ... כדאי לך... להנאתך ולטובתך... לך לך מארצך!!!!

פה אברהם מתחיל להסתבך... אם הקב"ה היה מצווה אותי הייתי השניה חובש את החמור ויוצאים לדרך בשמחה... ס"ס אני רץ לפני הקב"ה כסוס שרץ בין בצעי המים... דא עקא!!! שהקב"ה בסה"כ מייצץ לי... להנא--תי!! לטוב--תי!! ננגנו... לטובתי?? רק לטובתי?? אם זה לטובתי... אז תן לי--רבש"ע-- לחשוב על זה... תן לי לשון על זה לילה... אחרי לילה שלם שאברהם מתהפך במיטה ומנסה לחשוב על המשמעות של העזיבה... על כל הטלטול והטאראאס... על הפרידה הקשה ועל קשיי ההסתגלות... אברהם חוזר לקב"ה: מצטער רבש"ע... אם זה נטו להנאתי ונטו לטובתי אז אין מו"ח... אני במקרה הזה מוותר על הנאתי וטובתי (מה שנקרא בגמ': טעמא מאי אמרו רבנן וכו'... משום תקנתא דידך?? אי אפשרי בתקנת חכמים...) אני מעדיף להשאיר את המצב כמות שהוא...

זו הייתה ההההנקודה של הניסיון של אברהם אבינו!!!

אברהם אבינו כמעט התחנן לקב"ה: תגיד לי שאתה מצווה אותי ואני השניה יוצא ללא אומר ודברים ומקיים בעצמי לך לך מארצך... אבל הרבש"ע השאיר את זה בתור המלצה... לא!! לא ציווי!! המלצה!! אני אוהב אותך--אתה אברהם אוהבי... ומהמקום הזה שאני אוהב אותך... אני הרבש"ע ממליץ לך לעשות את הצעד הנכון הזה!!!

ואברהם עמד בניסיון!!! מה היה הניסיון?? לדעת לקבל גם את **ההמלצות** של הקב"ה!!

לא רק את הציוויים שלנו!!! אם הקב"ה ממליץ משהו... אפילו שזה נטו להנאתי ונטו לטובתי... צריך לדעת שאליבא דאמת אין כזו חלוקה!!!

מה שזה הנאתי וטובתי היא הנאתו וטובתו של הקב"ה... הבנת את השורה האחרונה?? לך לא הבנת...

אני אסביר לך את זה מאוד פשוט:

(יש כאלו שיבינו את זה על הרגע הראשון... יש כאלו שקצת פחות... תלוי באיזה גיל...) כשהייתי בחור השתדלתי מאוד לכבד את ההורים שלי... כל בקשת עזרה שהם ביקשו ממני מיד רצתי לעשות... הבאתי... עשיתי... מה לא עושים בשביל כיבוד הורים... אבל איפה זה נתקע?? **בעניינים האישיים שלנו!!!** אמא שלי מתקשרת אלי דואגת... האם אתה אוכל כמו שצריך?? אתה שומר על הבריאות שלך?? בזה לא תקשרתי כ"כ!!!! בזה לא שיתפתי פעולה... הייתי אומר לה... אמא... אם את רוצה שאני אכין לך סלט... בכיף... אני רץ... תוך שתי דקות זה מוכן... אבל שאני אכין לך?? עזבי... אין לי סבלנות להכין לעצמי... אין לי עצבים לשמור על עצמי... (התופעה הזו מוכרת למישהו?? אוהו...) אבא ואמא: תגידו לי שאתם צריכים שאני אקנה לכם בגדים חמים לחורף... בשמחה רבה... אבל לקנות לעצמי?? שאני אתלבש חם כמו שצריך?? אין לי סבלנות לזה... אין לי זמן לזה... תעזבו אותי... מוכר או לא מוכר??

ארץ לי המון זמן לקלוט את הדבר הפשוט ביותר בעולם: שאם אני לא אוכל ארוחת בוקר!!!! אמא שלי רעבה!!! אני דווקא לא כ"כ רעב... אבל אמא שלי סובלת מזה... אמא שלי לא נרדמת בלילות מזה שאני לא שומר על הבריאות שלי... ארץ לי זמן לקלוט שארוחת בוקר שאני מכניס לתוך הפה שלי זה מאכילי ומשקוה ממשי!!!! בחור שלא מבין על מה אני מדבר מוזמן לאמת את זה מול ההורים שלו... ארץ לי המון זמן להבין שאם אני מסכן את החיים שלי בנחל הדגרה... אם ח"ו אני אפול... אני באותו רגע מפיל את אבא שלי יגון שאולה!!! ארץ לי זמן להבין שאני ואבא שלי זה לא שני חשבונות נפרדים... כאילו יש הנאתי וטובתי--שלי... ויש הנאתו וטובתו של אבא שלי... אין כזה דבר!!! אם חס ושלום קורה לי משהו... הראשון שסובל מזה זה אבא שלי... היום בתור אבא אני מבין את זה יותר מידי טוב... כעת התור של הילד שלי לא להבין את זה...

זה בדיוק הניסיון של לך לך... הקב"ה פונה לאברהם ואומר לו: אני ממליץ לך... להנאתך ולטובתך!!! לאברהם יש כעת את הניסיון להרגיש כמו שאני הרגשתי בתור בחור... אה... אבא... אם אתה רוצה שאני אכין לך יתברך סלט... אני רץ הרגע להכין... אבל אתה רוצה שאני אכין לעצמי סלט?? אם זה בשבילי אז עזוב... אני אסתדר... אין לי זמן לזה...

אבל לא!!!! אברהם הבין ש-ידי נפש אב הרחמן!!!! ואם אבא שבשמים ממליץ לי לעשות משהו להנאתי ולטובתי... הרי אנחנו באותו חשבון בנק!!

הנאתי וטובתי--והנאתו וטובתו של הקב"ה זו אותה קופה!!!!

זה היה הניסיון!!! זו התפיסה העמוקה שנדרשה מאברהם אבינו...

מה שנקרא "עולם הידידות"!!! לקלוט שאין פה שני חשבונות בנק נפרדים!!! יש פה אחדות גמורה... יש פה סוגיה של אהבה... שאם אבא שבשמים חושב שהנאתי וטובתי זה לך לך... אם אני אסרב באדיבות... אני עוד איכשהו אסתדר... אבל המפסיד הגדול מהסירוב הזה זה אבא שבשמים שהוא הרי יודע שזה הנאתי וטובתי... ואני ויתרתי על זה... ---

יש לציין שדווקא בדור שלנו הניסיון הזה מאוד מצוי בקרב עובד ה'!!!

הוא מוכן לעשות הכל למענו יתברך... הוא מוכן להחמיר בכל החומרות האפשריות... הוא מוכן לפתח כפיתיות (שיטתית) ולייצר ספקות וליטול ידיים כמה פעמים... הכל הוא מוכן לעשות... אבל להבין שאם בשורה התחתונה אני סובל מזה והחיים שלי לא תקינים... אז הראשון שסובל מזה זה אבא שבשמים... את זה אנחנו מתקשים לקלוט!!!!

להבין שאם אני שרוי בצער... הקב"ה גם שרוי בצער!!!!

אז כל זמן שזה לא תלוי בי... כשהצער מגיע בגזירת עליון... אז זה עניין של הרבש"ע... לא נותר לנו אלא לקבל באהבה או להתפלל... אבל כשאני מתעלל בעצמי... כשאני מביא על עצמי סבל... כשאני יגש לעבודת ה' בצורה לא בריאה... ולי כתוצאה מזה לא טוב בחיים... כאן מתחיל ניסיון... אני אומר לאותו בחור בן עליה: אתה לא בסדר!! רע לך!! אסור שיהיה לך רע!!!! הוא פותח עלי שתי עיניים נדהמות:

סליחה... איפה כתוב בתורה שאסור שיהיה לי רע?? איזה עבירה זו??

אתה קולט את הנקודה?? אותו בחור בן עליה יודע דבר אחד: אני צריך לעשות רצון ה'!! הרבש"ע הוא המנהל של הבית חרושת של העולם... אני אחד העובדים בבית חרושת הזה... הבוס--הרבש"ע עוקב אחרי ורוצה לראות שאני מספק את התוצרת... והוהו!!!! אין אני מרגיש?? האם טוב לי עם הקב"ה?? האם אני שמח או עצוב??

מה זה מעניין את הרבש"ע... אז זהו!! זה בדיוק היה הניסיון של אברהם אבינו בתחילת דרכו לעולם הידידות!!! עד אברהם אבינו הקב"ה באמת היה כמו מנהל בית חרושת... כולם יודעים שיש פה בוס שרוצה לראות תוצרת וצריך ליישר איתו קו... אז זהו!! שפתאום הגיע אברהם אבינו והוא הראשון שגילה שיש פה יד נפש אב הרחמן!!!! יש פה עולם של ידידות... והקב"ה הוא לא רק מנהל בית חרושת שמחפש תוצרת... הוא מעוניין בקשר... הוא רוצה שתעבוד אותו אבל גם תהיה איתו!! אכפת לו האם טוב לך איתו... וההנאה והטובה שלך זה האינטרס שלו יתברך... ואם רע לי... אז אני עוד אסתדר... כי אני מזוכיסט... אבל אבא שבשמים ישב ויבכה... לבן שלי רע!!!! קלני מראשי...

בחור בן עליה יקר: נכון קשה לך להבין את זה?? נכון אתה לא מסכים איתי?? נכון אתה אפילו מתעצבן עלי??

כן... כנראה שאתה עדיין לא ראוי לעמוד בניסיון של אברהם אבינו!!!

אם הקב"ה עכשיו יתגלה אליך ויגיד לך שתדאג קצת לעצמך... תשמור על הבריאות שלך... תשמור על הנפש שלך להנאתך ולטובתך... מה אתה תגיד לקב"ה?? כל טוב רבש"ע... אני מוותר על הנאתי וטובתי...

רוצה לשמוע סיפור מתוק?? היה לי פעם משא ומתן עם בחור בן עליה קדוש שלא דואג לעצמו... לא אוכל לא ישן... והוא כמובן טען שזה רצון ה'!!! שאלתי אותו: מה יקרה אם הקב"ה בכבודו ובעצמו יתגלה אליך ויגיד לך: בני היקר... תתחיל לדאוג לעצמך... תתחיל לאכול ארוחות מסודרות... תישן טוב בלילה... כדי שתהיה יותר רגוע... קצת פחות קצר רוח... להנאתך ולטובתך... **מה היית עונה לקב"ה??**

אותו בחור היה מבריק והוא ענה לי: הייתי עונה לקב"ה: נכון רבש"ע שההורים שלי התקשרו אליך... ושלחו אותך אלי שתגיד לי את זה??

אבל לא נשארתי חייב!!! וענית לי במקום!! ענית לו: בדיוק ההיפך!!!!

הקב"ה התקשר להורים שלך וביקש מהם שיגידו לך את זה...

כן!!! אני לא מתבדח!! בחור בן עליה שההורים שלי מתחננים לפניו תשמור על עצמך ותדאג לבריאות... הם קיבלו טלפון מהרבש"ע... והוא ביקש שיגידו את זה לבן שלהם... מה אני מתכוין??

הרי מה זה ההורים שלנו?? למה מערכת החיים שלנו בנויה בצורה של תולדות... שיש אבא ואמא ובן?? העניין הוא: שזה דוגמא של מעלה!!! אבא שבשמים רוצה שאנחנו נבין אותו!!!! נבין את מערכת היחסים שיש בינינו לבינו... ולכן הוא צוה אותנו להיות הורים לילדים ובנים להורים...

כשאבא ואמא רוצים שאני אדאג לבריאות שלי... ואני רואה איך שזה עולה להם בחיים... זה במילים אחרות: טלפון מבורא עולם!!! אבא שבשמים מסמן לי... אתה רואה איך שלהורים שלך אכפת ממך?? אז תדע לך שהם דוגמא של מעלה!!! גם לי אכפת ממך על אותו משקל! ופה הטעות של הרבה צעירים... (וגם מבוגרים...) שאנחנו לא קולטים שיש לנו עסק עם ידיד נפש אב הרחמן!!! כשאבא ואמא מתקשרים לי... תעשה טובה ותשמור לעצמך... תעשה לי טובה ותבשר אותי שכבר טוב לך כי כל הזמן שרע לך אני לא נרדמת בלילה... כשאמא אומרת את זה אני יודע שבאמת אכפת לה איך אני מרגיש... אבל אבא שבשמים??

האם אני מבין שגם לו מאוד מאוד אכפת הנאתי וטובתי??

האם אני מבין שאכפת לו נואשות שיהיה לי טוב בעבודת ה'??

את זה קשה לי לקלוט!!! אז זהו שהגיע הזמן להבין את זה!!! הגיע הזמן שנבין שאבא שבשמים הרים טלפון להורים ואמר להם מה להגיד לי... כלומר: הגיע הזמן שנבין שהאכפתיות שיש להורים שלנו... היא מדגם קטן לאכפתיות שיש לקב"ה אלינו... ולהבין את זה--זה ניסיון לכל דבר!! ואם אברהם אבינו עמד בניסיון הזה... אז הוא הטמיע את זה גם לנו בגנים... להבין שאבא שבשמים רוצה שיהיה לי טוב... רוצה שאני אעשה כל מאמץ לעבוד אותו בשמחה מתוך בריאות גופא... ואידך זיל גמור... (לאתם אלו שעלולים לעשות על זה שימוש שלילי... ולהבין שה' רוצה שאני אהנה מהחיים ואעשה מה שמחשק לי... אתה מבין לבד שלא לזה התכוונתי... ה' רוצה שיהיה לי טוב--- איתו!! לא עם זרים... אין פה מה לטעות)